

Útgrevstur ríkar Føroya søgu:

Túsund ára gomul búseting í Argisbrekku við Eiðisvatn

Fornfrøðingarnir hava funnið nógvar áhugaverdar húsaleivdir og lutir frá víkingaöld.

Seinni partur

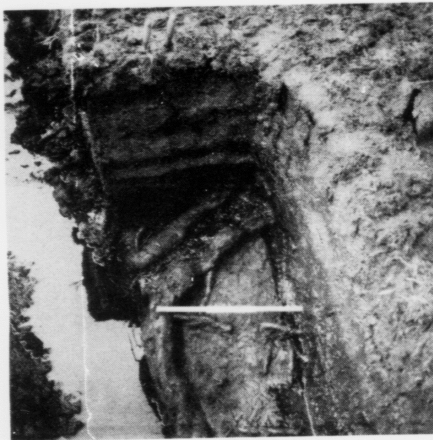
Í fyrri partinum varð greitt frá útgrevstrararbeiðinum í Argisbrekku við Eiðisvatn — hvat fornfroðingarnir hava funnið av lutum og húsaleivdum. Talan er um umleið 1000 ára gamla búseting á plássinum og er hon helst av norrønum uppruna.

Men hvat er tað so sum fær teir fyrstu feroyingarnar at gera so stórar iløgur í haganum, sum her er talan um? Ein frágreiðing sum arbeitt verður við, er at landnámsmenn eins og onnur hava hugsað logiskt.

Teir koma til lands, i hesum fari ivaleyst til Eiðis, har teir antin fáa jørð tillutaða ella taka hana i ogn. Hvat er nú mest umráðandi í hesum monnum.

Sjálvsagt at finna so gott graslendi sum gjørligt fyri at fáa so mong av kriotúrnum livandi gjøgnum veturin sum tilber.

Sjálvur landnámsgarðurin verður sum aðrir landnámsgarðar lagdur við sjógvin, meðan summum arbeiti við tilhoyrandi útgarði verður lagt á hóskaði stað í haganum. Soleingi kriotúrini livbjarga sær á summum arbeidinum, kunnu teir á landnámsgarðinum í friði og náðum fara undir at dyrka bœin nærhendis landnámsgarðinum, hvat ikki er gjørligt, meðan kriotúrini eru har.

Farin í søguna

Sum tíðin er fráliðin hefur útgarðurin mist sín týðning, tí nú er so við og við nóg mikið av bæi uppdyrkad. Og ein dag hava teir kunnað livbjarga sær við garðin í bygdini. Útgardurinn á Argisbrekku er tá farin í søguna og verður ikki mannaður aftur. Eisini kunnu nýggjar jarðar-

Givin — byrja aftur til várs

Nú um dagarnar góvust tey 10 fólkinum við útgrevstrararbeiðinum í Argisbrekku við Eiðisvatn. Veðrið hevur tarnað arbeidinum nóg, tó at fornfroðingarnir hava fingið nóg burtur úr.

Ætlanin er tó ikki at gevast med alla. SEV fer um stutta tíð at hækka vatnstøðuna í Eiðisvatni, men óvist er, hvussu nóg og óvist er eisini, um útgrevsturin fer at liggja undir vatni.

Ætlanin hjá SEV er so at lækka vatnstøðuna aftur tíðliga komandi ár, tá teir skulu gera ymisk arbeiði liðug. Hetta merkir, at fornfroðingarnir sleppa fram aftur at grava einaferð til várs. Tað verður so triðja árið, at grivið verður í Argisbrekku við Eiðisvatn.

Vit hava vitjað við Eiðisvatn og tosað við fólkinum, ið hava staðið fyrri útgrevsturinum. Har hava verið ialt 10 fólk og grivið. Tað eru umframt feroyingar eisini danir og svíar.

Tað er Føroya Fornminissavn, sum stendur fyrri útgrevsturinum, meðan tað er SEV, sum rindar fyrri hann. Roknað verður við, at alt arbeiðið við útgrevsturinum fer at kosta einar 1,5 til 2 mill. kr. tá avtornar.

lógir miðskeiðis í 1000 árunum, sum vit onga vitan hava um, hava gjørt, at ikki longur er gjørligt at hava útgarðar av teirri einføldu orsök, at hagin nú verður halgaður seyðinum sum hann er tað tann dag í dag. Av einføldum orsökum ber ikki til at hava seturbrúk samstundis sum seyður gongur fritt í haganum.

Fólkatalið økt

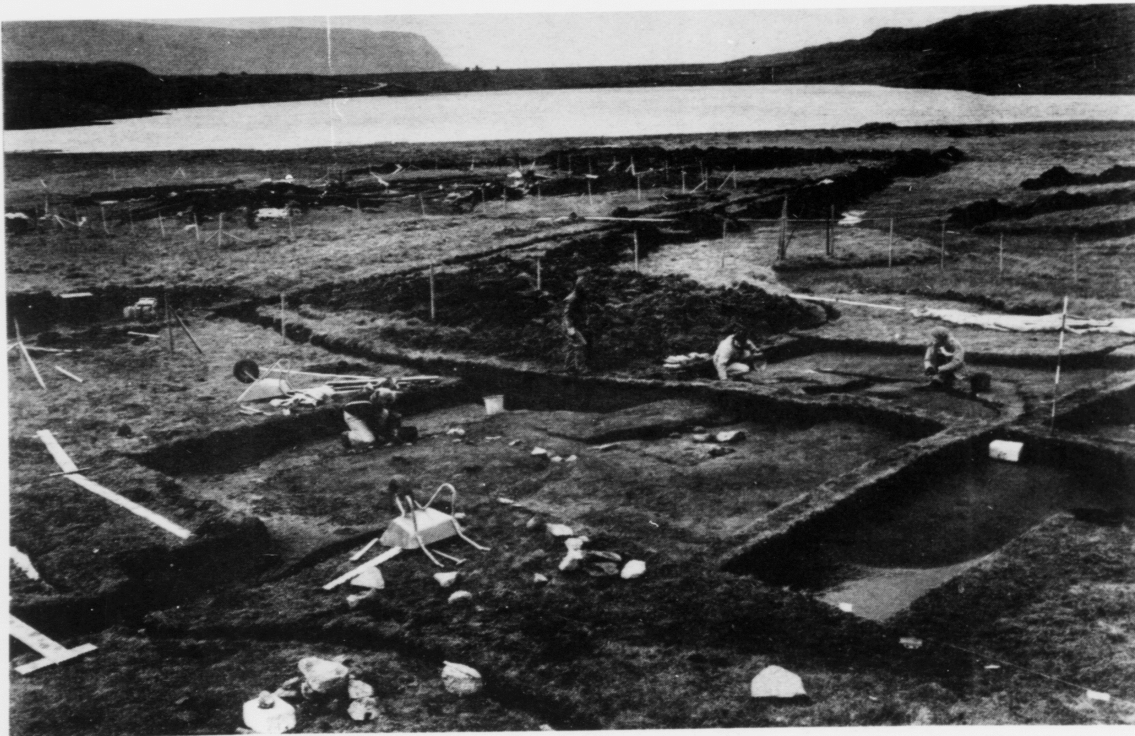
Ein onnur frágreiðing, sum arbeitt verður við, er at fólkatalið miðskeiðis í 1000 árunum bæði av tilflytaraávu og av natúrligum orsökum er vorðið so stórt, at neyðugt hevur verið at leggja hagan inn til albeiði hjá seyði. Skal metast leysliga, so er bert pláss fyrri 2 ella 3 landnámsgarðum við tilhoyrandi seturbrúki á Eiði.

Tá ið so bygdin við tíðini er vaksin uttanum hesar garðar, hava eftirkomarnir av teim upprunligu bøndrunum helst boýgt seg fyrri kravinum frá teimum, sum ongan møguleika høvdu fyrri at útvega sær summum arbeiði. Kravið hevur verið hagin sum felags fyrri bygdina, og harvið er sjálvst grundarlagið fyrri seturbrúkinum burtur.

Henda umlegging í búskaparmynstrinum og broyting í jarðarlógávu nýtist ikki at vera hend samstundis í landinum øllum. Vit vita tó við vissu at eitt lógardiktat um m.a. seyðahald verður endaliga lógarfest við seyðabævninum frá 1298.

Vøkstur

Annað áhugavert sum er komið fram undir útgrevsturinum, eru prógvini fyrri tí vøkstri, sum verið hevur í Argisbrekku um landnámsstíðina. Til stólp- ar og annað í samband við berandi konstruktiónir í húsunum er møguliga nýtt fura. Mølin er gott rekapláss í so máta og

Frá útgrevsturinum í Argisbrekku við Eiðisvatn.